

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื้อหาในส่วนแรกเป็นการนำเสนอเกี่ยวกับสรุปผลการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ คำถามการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ส่วนที่สองเป็นการอภิปรายผลการวิจัย และส่วนสุดท้ายเป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 6 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัดและการประเมินผล 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน 6 ด้าน และตัวแปรเพศ ประสิทธิภาพการสอน ประเภทของโรงเรียน กับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยมีคำถามการวิจัย คือ 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้ง

6 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีมากน้อยเพียงใด 2) ระดับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัดและการประเมินผล มีมากน้อยเพียงใด 3) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอน โดยมีคำถามย่อยดังนี้

3.1) ปัจจัยด้านตัวแปรบุคคล ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียนสัมพันธ์หรือสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนหรือไม่

3.2) ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสัมพันธ์หรือสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนหรือไม่

3.3) ตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนที่ดีที่สุดที่ได้จากสมการพยากรณ์คืออะไร

หน่วยประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 160 โรงเรียน ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เลือกโรงเรียนจำนวน 80 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 50 โดยได้สุ่มเลือกตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสอนสามัญโรงเรียนละ 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 800 คน จำแนกตามสัดส่วนของแต่ละจังหวัด จังหวัดปัตตานีได้กลุ่มตัวอย่าง 345 คน จังหวัดยะลาได้กลุ่มตัวอย่าง 205 คน และจังหวัดนราธิวาสได้กลุ่มตัวอย่าง 250 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการสอน ประเภทของโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน จังหวัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด มีลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือกจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทาง

วิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามแบบประมาณค่า 5 ตัวเลือกจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด เกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดและการประเมินผล

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการ โดยขั้นแรกได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู จากนั้นได้และกำหนดขอบเขตเนื้อหา (ตัวแปร) พร้อมทั้งตัวชี้วัด การคัดเลือกตัวแปรได้คำนึงถึงความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลที่ได้ คือ ได้ตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน 6 ตัวแปร คือ เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และได้ตัวแปรเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน 5 ตัวแปร คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดและการประเมินผล จากได้ทำการนิยามตัวแปรแต่ละตัว เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่า ตัวชี้วัด (ข้อคำถาม) แต่ละข้อสอดคล้องกับคุณลักษณะที่ต้องการวัดตามที่กำหนดไว้ในนิยามหรือไม่ จากนั้นหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อคำถามทั้งหมดมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างครูสอนสามัญในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาจริง จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .956 ส่วนแบบถามประสิทธิภาพการสอน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ เท่ากับ .976 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการวิจัยต่อไป

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนสามัญและได้จัดอบรมผู้ช่วยวิจัยจำนวน 15 คน เพื่อชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและข้อมูลที่จะจัดเก็บในการลงพื้นที่ การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการเก็บข้อมูลจังหวัดละ 5 คน ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้แจกจ่ายและเก็บคืนแบบสอบถามจำนวน 800 ชุด ด้วยตนเอง การเก็บข้อมูลเริ่มตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2551 ถึง มกราคม 2552 ได้แบบสอบถามกลับคืนทั้งหมด คิดเป็นอัตราส่วนความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เท่ากับร้อยละ 100

ในการวิเคราะห์ผลข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยได้ดำเนินการ คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูสามัญ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์การทำงาน ประเภท และขนาดของโรงเรียน โดยหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางและคำบรรยาย 2) วิเคราะห์ระดับความเห็นของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอน ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 3) วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบของประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชาการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัดและการประเมินผล โดยการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 4) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ เพศ (กำหนดเป็นตัวแปรคัมมี ชาย = 1 หญิง = 0) ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียน (กำหนดเป็นตัวแปรคัมมี ประเภท 100% = 1 ประเภท 60% = 0) เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

(Multiple Regression) เพื่อหาตัวพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญที่สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนในภาพรวมของทุกปัจจัยและภาพรวมของแต่ละปัจจัย ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูมีความเห็นต่อปัจจัยด้านต่างๆ ดังกล่าวนี้ในภาพรวมของทุกปัจจัยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาภาพรวมของปัจจัยแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู โดยมีตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูต้องปฏิบัติตนให้เปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของนักเรียน และ คนที่จะเป็นครูที่ดีได้ต้องมีใจรักในการสอนหนังสือ และปานกลาง คือครูมีหน้าที่ดูแลนักเรียนเฉพาะในชั้นเรียน และโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของความเป็นครู โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ในอาชีพของตน การมีความตั้งใจในการสอน และการเคารพสิทธิ หน้าที่ และความคิดเห็นของนักเรียน ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การแจ้งงดสอนล่วงหน้าในกรณีที่ไม่สามารถเข้าสอนได้ตามเวลาที่กำหนด ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเสริมกำลังใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกครั้ง และการยอมรับความแตกต่างของนักเรียน ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การหาโอกาสไปเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้านความสามารถทางวิชาการ โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาที่สอนกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การปรับปรุงและค้นคว้าเนื้อหาและวิธีการสอนอยู่เสมอ และการมีความสามารถทำให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในวิชาที่ท่านสอน ส่วนข้อบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การแนะนำหนังสืออ้างอิงประกอบการค้นคว้าของนักเรียน ด้านเจตคติต่อวิชาที่สอน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาที่สอน และระดับปานกลาง คือมีความรู้สึกเบื่อหน่ายในการสอนแต่ละครั้ง และวิชาที่สอนไม่สามารถที่จะปรับใช้ให้เข้ากับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้

และด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการทำงาน เป็นทีมเพื่อความสำเร็จในการทำงาน ส่วนตัวบ่งชี้ที่เหลือทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอ โรงเรียนมีหลักสูตรที่ชัดเจนในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการผลงานของครู โรงเรียนมีมาตรการเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับครูทุกคน และ โรงเรียนมีสวัสดิการที่จำเป็นอย่างเพียงพอสำหรับครูทุกคน

2) ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการสอนของครูในภาพรวมของทุกองค์ประกอบและภาพรวมของแต่ละองค์ประกอบของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่งานกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัดและการประเมินผล พบว่า ครูได้ปฏิบัติตามองค์ประกอบของประสิทธิภาพการสอนด้านต่างๆ ดังกล่าวนี้ในภาพรวมของทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาภาพรวมของระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ องค์ประกอบด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ กำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชาไว้อย่างชัดเจน จุดประสงค์ของการสอนแต่ละหัวข้อเรื่อง สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา และแต่ละจุดประสงค์มีเกณฑ์การให้คะแนนและเวลาเรียนตามความสำคัญของเนื้อหา ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือจุดมุ่งหมายที่กำหนดสามารถวัดและประเมินผลได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สอดแทรกการอบรมและตักเตือนในเรื่องความประพฤติแก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และมีแบบฝึกหัดเสริมทักษะ และตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า การกำหนดเนื้อหาวิชา โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เนื้อหาที่นำเสนอมีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน เนื้อหาที่นำมาสอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ และมีการเรียงลำดับเนื้อหาที่ง่ายไปยังเนื้อหาที่ยาก และตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ การวัดและประเมินผล โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ตรวจสอบงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและชี้แจงข้อผิดพลาดของ

นักเรียนให้ทราบหลังเสร็จสิ้นการตรวจทุกครั้ง ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ ประเมินผลการเรียนของนักเรียนจากการปฏิบัติจริง ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ประเมินได้ครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้ การใช้สื่อการสอน โดยตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ แนะนำหนังสือหรือแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างเหมาะสม ใช้สื่อการสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และ ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสื่อการสอน

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนกับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และสมการถดถอยประสิทธิภาพการสอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ประสิทธิภาพการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .842 โดยตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนทั้งหมดสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ร้อยละ 70.9 ($R^2 = .709$) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted R^2) = .705 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E._{est}) เท่ากับ .29564 โดยที่ปัจจัยด้านคุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยจากมากไปหาน้อย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ($t = 12.693$) ความสามารถทางวิชาการ ($t = 9.820$) แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ($t = 9.971$) คุณลักษณะของความเป็นครู ($t = 3.343$) ส่วนปัจจัยด้านเพศ (SEX) ประสบการณ์สอน (EXP) ประเภทของโรงเรียน (TYPE) เจตคติต่อวิชาชีพครู (PV1) เจตคติต่อวิชาที่สอน (PV2) ไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนได้ และได้สมการถดถอยประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเมื่อใช้ปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนดังนี้

ซึ่งเกี่ยวกับครูผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ นั้น ได้แก่ เจตคติต่อวิชาชีพ เจตคติต่อวิชาที่สอน คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงอยู่ในระดับมาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาระดับค่าเฉลี่ยเป็นรายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครู พบว่า ปัจจัยแต่ละด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับภาพรวมของทุกปัจจัย โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครูที่มีระดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู รองลงมาคือ ด้านคุณลักษณะของความเป็นครู ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ด้านความสามารถทางวิชาการ และด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ โดยในแต่ละด้านสามารถนำผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญๆ มาอภิปรายได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู พบว่า มีตัวบ่งชี้อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ครูต้องปฏิบัติตนให้เปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของนักเรียน และ คนที่จะเป็นครูที่ดีได้ต้องมีใจรักในการสอนหนังสือ และระดับปานกลาง คือครูมีหน้าที่ดูแลนักเรียนเฉพาะในชั้นเรียน และโรงเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ด้วยคุณลักษณะของความเป็นครูที่ได้กำหนดไว้ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรเช่นจรรยาบรรณวิชาชีพครู หรือที่กำหนดโดยค่านิยมของสังคมนั้น ที่ได้เปรียบเทียบโรงเรียนไว้เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียน เพราะนักเรียนได้ใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ โดยจะอยู่ที่บ้านแค่ช่วงเช้า ช่วงเย็นหรือช่วงที่โรงเรียนปิด ซึ่งโรงเรียนบางแห่งก็ได้รับนักเรียนมาพักที่โรงเรียนเลขซึ่งนั่นหมายถึงนักเรียนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน ดังนั้น เมื่อโรงเรียนเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองครูก็เปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่สองของนักเรียนเช่นเดียวกัน ส่วนการมีใจรักในงานสอนนั้นย่อมเกิดกับครูทุกคนเพราะการสอนถือเป็นงานหลักของอาชีพครูอยู่แล้วไม่จำเป็น โรงเรียนของรัฐหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ส่วนความคิดเห็นที่อยู่ในระดับปานกลางคือ ครูมีหน้าที่ดูแลนักเรียนเฉพาะในชั้นเรียนและโรงเรียน นั้นอาจเป็นเพราะว่า การที่จะเป็นครูที่ดีนั้นจะต้องรับผิดชอบดูแลนักเรียนทั้งตอนที่อยู่ในโรงเรียน และอยู่นอกโรงเรียนด้วย จึงเป็นการแสดงทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ดังที่ เกษม บุตรดี (2548:65) ได้กล่าวไว้ว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพครูเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนทั้งนี้เพราะการที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้เป็นผลสำเร็จด้วยดีนั้น

จะต้องมีความรู้ ทักษะ และศรัทธาต่อสิ่งนั้นเป็นอย่างดี ซึ่งการศรัทธาในที่นี้หมายถึงผลรวมของการประเมินความเชื่อที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น คือมีความรู้สึกสำนึกชมชอบและผูกพันในสิ่งนั้นๆ ความศรัทธานี้มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล บุคคลใดแม้จะมีความรู้ความสามารถปานใดแต่หากไม่มีทัศนคติทางบวกต่อวิชาชีพครูของตนแล้วย่อมทำหน้าที่ของตนในอาชีพนั้นๆ ได้ไม่ดีเท่าบุคคลที่มีทัศนคติทางบวกต่อวิชาชีพครู

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านคุณลักษณะของความเป็นครู พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ในอาชีพของตน การมีความตั้งใจในการสอน และการเคารพ สิทธิ หน้าที่ และความคิดเห็นของนักเรียน ส่วนข้อบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การแจ้งงดสอนล่วงหน้าในกรณีที่ไม่สามารถเข้าสอนได้ตามเวลาที่กำหนด เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งมีกรอบการประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนาอิสลามอยู่เดิมแล้วนั้นย่อมจะมีคุณลักษณะของการเป็นครูที่ดีอยู่ด้วยทั้ง ความซื่อสัตย์ ความตั้งใจในการสอน ซึ่งล้วนแสดงถึงการรักษามานะฮฺ (ความรับผิดชอบที่ต้องถูกต้องตรวจสอบจากพระเจ้า คือ อัลลอฮฺ สุบฮฺ) ซึ่งเป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนต้องรักษาไว้อย่างเคร่งครัด ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูผู้สอนอิสลามศึกษาที่กรมวิชาการ (2546: 297-301) ได้กำหนดไว้ 10 ประการดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนการแจ้งงดสอนล่วงหน้าในกรณีที่ไม่สามารถเข้าสอนได้ตามเวลาที่กำหนด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น อาจเป็นเพราะว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นอยู่ในรูปแบบของความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างเป็นกันเองระหว่างครูกับลูกศิษย์ จึงเกิดความยืดหยุ่นในเรื่องของเวลาบ้าง แต่ก็ไม่ได้ทำให้การเรียนการสอนเกิดความเสียหาย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การเสริมกำลังใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักเรียนทุกครั้ง และการยอมรับความแตกต่างของนักเรียน ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การหาโอกาสไปเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ด้วยรากฐานความเป็นมาของการก่อตั้ง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้นมาจากสถาบันศึกษาปอเนาะ ดังนั้นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนนั้นย่อมมีความสนิทสนมและมีการปฏิสัมพันธ์กันในระดับมากเป็นปกติ ทั้งนี้ยังอาจส่งผลต่อเนื่องไปถึงการ

ให้ความร่วมมือและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนด้วย ยิ่งไปกว่านั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคได้เป็นที่รวมของนักเรียนที่มาจากที่ต่างๆ ทำให้เกิดความหลากหลายหรือความแตกต่างทั้งในเรื่องของภาษาและวัฒนธรรม อีกทั้งนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้ผ่านระบบการสอบคัดเลือก ทำให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกันมาก จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่างเข้าใจถึงความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนเป็นอย่างดี ส่วนข้อค้นพบที่ว่า การหาโอกาสไปเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับต่ำนั้น อาจเป็นเพราะครูอาจมีความคิดว่า หน้าที่ความรับผิดชอบหลักของครูคือการสอน ส่วนการดูแลสอดส่องความเป็นอยู่หรือพฤติกรรมของนักเรียนนั้นเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหาร ดังนั้นครูส่วนใหญ่จึงไม่ได้ให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าวนี้มาก

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความสามารถทางวิชาการ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่ามากที่สุด 3 อันดับแรกได้แก่ การแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชาที่สอนกับการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน การปรับปรุงและค้นคว้าเนื้อหาและวิธีการสอนอยู่เสมอ และการมีความสามารถทำให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในวิชาที่สอน ส่วนข้อบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ การแนะนำหนังสืออ้างอิงประกอบการค้นคว้าของนักเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า จากเดิมที่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเคยเป็นสถาบันศึกษาปอเนาะ ซึ่งได้จัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของคนในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม หรือแม้กระทั่งความรู้ที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้นั้น ได้เปลี่ยนมาเป็นการจัดการศึกษาที่ถูกกำหนดโดยหลักสูตร มาตรฐาน และตัวชี้วัดต่างๆ เพื่อเป็นการประกันว่า โรงเรียนจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ สามารถสร้างผลผลิตได้ตามที่หลักสูตรกำหนด ดังกล่าวนี้อาจเป็นเหตุที่ทำให้ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาการหรือมีสมรรถนะทางการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ที่ได้จากในห้องเรียนสู่การประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ความสามารถในการปรับปรุงและค้นคว้าเนื้อหาและวิธีการสอนอยู่เสมอ และความสามารถในการทำให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในวิชาที่สอน ทั้งนี้เพราะระบบการศึกษาในปัจจุบันมีความแตกต่างจากอดีต การเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดจนการไหลบ่าของกระแส วัฒนธรรม เทคโนโลยี และองค์ความรู้สมัยใหม่ทำให้นักเรียนมีความจำเป็นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

เพื่อให้เท่าทันอยู่ตลอดเวลา ส่วนข้อค้นพบที่ว่า การแนะนำหนังสืออ้างอิงประกอบการค้นคว้าของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำนั้น อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนโดยส่วนใหญ่ยังคงปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอในการที่จะจัดสรรเพื่อการพัฒนาด้านปัจจัยเกื้อหนุนทางการเรียนการสอน โดยเฉพาะห้องสมุด ทำให้ทั้งครูและนักเรียนไม่สามารถที่จะใช้ประโยชน์จากห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งศึกษานอกเวลาเรียนได้ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การแนะนำหนังสืออ้างอิงประกอบการค้นคว้าของนักเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่ควรจะเป็นในกระแสนของการปฏิรูปการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านเจตคติต่อวิชาที่สอน พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ เห็นความสำคัญและคุณค่าของวิชาที่สอน และระดับปานกลาง คือมีความรู้สึกเบื่อหน่ายในการสอนแต่ละครั้ง และวิชาที่สอนไม่สามารถที่จะปรับใช้ให้เข้ากับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การที่จะประกอบอาชีพครูได้นั้นต้องผ่านกระบวนการศึกษาหรือการฝึกอบรมในแต่ละสาขาวิชาที่จะทำการสอน ซึ่งแต่ละคนมีความต้องการและความถนัดแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อได้ตัดสินใจเลือกที่จะศึกษาในสาขาวิชาชีพครูแล้ว ไม่ว่าจะสาขาวิชาใดก็แล้วแต่ จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญและคุณค่าต่อวิชาที่ศึกษา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ต้องมีความรักในสาขาวิชาที่เลือกเรียน มิเช่นนั้นแล้ว การที่จะเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของวิชาที่สอนย่อมเป็นไปได้ยาก ส่วนข้อค้นพบที่ว่า ครูมีความรู้สึกเบื่อหน่ายในการสอน และวิชาที่สอนไม่สามารถที่จะปรับใช้ให้เข้ากับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้อยู่ในระดับปานกลาง เป็นการบ่งชี้ถึงปรากฏการณ์ที่ควรพึงตระหนักไว้ แม้ตัวบ่งชี้ดังกล่าวนี้จะมีลักษณะเป็นตัวบ่งชี้เชิงลบ ซึ่งต้องตีความหมายเชิงกลับกัน แต่การที่ได้คะแนนระดับปานกลาง ย่อมหมายความว่า อาจมองได้ทั้งในมิติที่เป็นบวกและลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทและข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งหากมองในแง่บวก อาจตีความหมายได้ว่า ครูมีแนวโน้มที่จะไม่มีความรู้สึกเบื่อหน่ายในการสอนและวิชาที่สอนอาจสามารถที่จะปรับใช้ให้เข้ากับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ และหากมองในแง่ลบ ก็อาจตีความในทางกลับกัน คือครูมีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกเบื่อหน่ายในการสอนและวิชาที่สอนอาจไม่สามารถที่จะปรับใช้ให้เข้ากับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ อย่างไรก็ตาม เจตคติไม่ใช่เป็นสิ่งที่มั่นคงแน่นอนตลอดไป อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เจตคตินั้นสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้อาจเกิดจากอิทธิพลภายในและภายนอกได้

และผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อความสำเร็จในการทำงาน ส่วนข้อบ่งชี้ที่เหลือทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โรงเรียนมีอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่เพียงพอ โรงเรียนมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน โรงเรียนมีการจัดนิทรรศการผลงานของครู โรงเรียนมีมาตรการเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับครูทุกคน และโรงเรียนมีสวัสดิการที่จำเป็นอย่างเพียงพอสำหรับครูทุกคน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เดิมเคยเป็นสถาบันศึกษาปอเนาะที่มีการบริหารงานในระบบครอบครัวที่มีความสนิทสนมเป็นกันเอง ปัจจุบันลักษณะดังกล่าวนี้ยังคงมีอยู่โดยโรงเรียนส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อความสำเร็จในการทำงาน นอกจากนี้ การทำงานเป็นทีมถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ เป็นกระบวนการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน แก้ปัญหา ดังนั้นการร่วมปรึกษาหารือในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ยิ่งไปกว่านั้น อิสลามได้ส่งเสริมรูปแบบการทำงานที่ต้องมีการปรึกษาหารือต่อกัน และให้ถือว่า การทำงานในรูปแบบดังกล่าวนี้เป็นสิ่งจำเป็นและมีความเกี่ยวข้องกับคำสั่งใช้ของพระเจ้า (อัลลอฮ์ สุขุข) โดยตรง อย่างไรก็ตาม การที่ครูมีความเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน การจัดนิทรรศการผลงานของครู มาตรการรักษาความปลอดภัยให้กับครู และ สวัสดิการครู อยู่ในระดับปานกลางนั้น อาจอธิบายได้ว่า ในสภาพการณ์ที่เป็นปัจจุบัน ครูอาจมองว่า โรงเรียนยังไม่สามารถที่จะจัดการ สนับสนุน หรือส่งเสริมในเรื่องดังกล่าวนี้ได้ เพราะโรงเรียนยังคงมีข้อจำกัดในเรื่องของความพร้อมด้านงบประมาณ จึงส่งผลทำให้ความพยายามในการผลักดันปัจจัยจูงใจดังกล่าวนี้ไปสู่ครูจึงเป็นไปอย่างจำกัด

2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัดและการประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมระดับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา การกำหนดเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ และการวัดและการประเมินผล พบว่า อยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่า ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน ซึ่งผลจากการวิจัยนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชาได้ตรง ชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเนื้อหา ความสามารถในการกำหนดเนื้อหาที่ใช้สอนได้อย่างสอดคล้องกับระดับความรู้ ระยะเวลา สภาพสังคม เน้นทักษะกระบวนการ ความทันสมัย การนำไปใช้ ความยากง่าย ความสมบูรณ์ถูกต้อง และความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา เวลา กลวิธีการสอน และเทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน ความสามารถในการใช้สื่อการสอนให้มีความเหมาะสม หลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหาและวิธีการสอน รวมถึงการประยุกต์ใช้สื่อการสอน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดและความสามารถในการวัดและการประเมินผลผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ประสิทธิภาพการสอนในแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากทั้ง 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาวิชา การวัดและประเมินผล และการใช้สื่อการสอน ตามลำดับ โดยมีผลการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญ ในแต่ละด้านที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามองค์ประกอบด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชา พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ กำหนดจุดมุ่งหมาย และจุดประสงค์ของรายวิชาไว้อย่างชัดเจน จุดประสงค์ของการสอนแต่ละหัวข้อเรื่องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา และแต่ละจุดประสงค์มีเกณฑ์การให้คะแนนและเวลาเรียนตามความสำคัญ

ของเนื้อหา ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือจุดมุ่งหมายที่กำหนดสามารถวัดและประเมินผลได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่า การที่ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบ ประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์รายวิชาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า เรื่องดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ที่ครูผู้สอนทุกคนต้องรับผิดชอบและต้องปฏิบัติทุกคน โดยจะต้องกำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของแต่ละวิชา ที่สำคัญยิ่ง ครูจะต้องมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายรวมถึง จุดมุ่งหมายทางการศึกษา จุดมุ่งหมายของรายวิชาหรือวิชา และจุดมุ่งหมายของบทเรียนเฉพาะ มิฉะนั้นแล้วการอธิบายเรื่องราวต่างๆ ก็ไม่มีทิศทาง ผลสำเร็จในบทเรียนก็เกิดขึ้นยาก (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2547) และการที่ครูได้ให้ความสำคัญและความตระหนัก ตลอดจนการดำเนินการอย่างจริงจังในเรื่องดังกล่าวนี้ได้ส่งผลทำให้ครูสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชาได้อย่างอย่างชัดเจน ครูสามารถกำหนดจุดประสงค์ของการสอนแต่ละหัวข้อเรื่องได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชา และแต่ละจุดประสงค์มีเกณฑ์การให้คะแนนและเวลาเรียนตามความสำคัญของเนื้อหา อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังคงมีปัญหาในเรื่องการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของรายวิชา ซึ่งอาจเป็นเพราะการประเมินผลเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องของการวัดและประเมินผล และอาจเป็นไปได้ในบางโรงเรียนไม่มีการนิเทศติดตามและไม่มีการกำหนดให้มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวนี้ อย่างจริงจัง

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สอดแทรกการอบรมและตักเตือนในเรื่องความประพฤติแก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และมีแบบฝึกหัดเสริมทักษะ และตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ สอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนช้า เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า การที่ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความมุ่งหมายทั้งของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรู้ ทักษะ มีเจตคติที่ดี มีความ

ศรัทธาต่ออัลลอฮ์ และเราะฮ์สูล ปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา มีเหตุผลในการวินิจฉัยพิจารณา ปัญหาต่างๆ มีความคิดสร้างสรรค์ และปรับปรุงพัฒนาตนเอง จึงส่งผลทำให้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ได้มีการสอดแทรกในเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นการอบรมและตักเตือนในเรื่องความประพฤติให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะการที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทัศนะของอิสลามนั้น จำเป็นที่จะต้องมีความสมบูรณ์ทั้งในภาคปฏิบัติ ภาคศรัทธา และภาคคุณธรรมจริยธรรม ส่วนผลที่ว่า เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้น ถือเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีความสำคัญในปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปตามหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้น นอกจากจะเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ช่วยให้เกิดความร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำแล้ว ยังเป็นการช่วยให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้ครูและนักเรียนมีความรักและเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ส่วนการกำหนดให้มีการจัดทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะ อาจเป็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามค่อนข้างต่ำ ฉะนั้น การที่ครูได้กำหนดให้มีการจัดทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะเป็นประจำจะเป็นการช่วยหนุนเสริมให้นักเรียนได้มีศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองและเป็นวิธีการแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำรูปแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดทำให้มีการเรียนซ่อมเสริมยังไม่ค่อยได้รับการปฏิบัติมากนัก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ได้จัดการเรียนการสอนในสองหลักสูตรควบคู่กัน ดังนั้นจึงมีรายวิชาเรียนมาก การจัดทำมีเวลาเรียนซ่อมเสริมจึงอาจมีปัญหาและในบางกรณีก็ไม่สามารถที่จะจัดทำให้ได้ กระนั้นก็ตาม แม้โรงเรียนไม่สามารถที่จะจัดในเวลาเรียนปกติได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การเรียนซ่อมเสริมจะไม่สามารถที่จะจัดในเวลาอื่นได้ เพราะการเรียนซ่อมเสริมโดยเฉพาะในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อครูไม่สามารถที่จะสอนเนื้อหาได้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามองค์ประกอบด้านการกำหนดเนื้อหาวิชา พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ เนื้อหาที่นำเสนอมีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน เนื้อหาที่นำมาสอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ และมีการเรียงลำดับเนื้อหาที่ง่ายไปยังเนื้อหาที่ยาก และตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ เนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า การที่ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอน

ของครูด้านการกำหนดเนื้อหาวิชาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า ในการกำหนดเนื้อหาที่ใช้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามนั้น ได้กำหนดตามสาระและมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2544 เป็นหลัก โดยแบ่งเป็นระดับประถมศึกษา ใช้เวลาเรียน 6 ปี ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 3 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 8) นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งโรงเรียนสามารถที่จะจัดเนื้อหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและวิถีชีวิตของชุมชน จึงอาจเป็นเหตุทำให้การกำหนดเนื้อหาเพื่อใช้ในการสอนมีความเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน ยิ่งไปกว่านั้น เนื้อหาที่ใช้สอนนั้นยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ และในการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้มีการเรียงลำดับเนื้อหาที่ง่ายไปยังเนื้อหาที่ยาก ดังกล่าวนี้นี้เป็นการแสดงให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้มีการจัดเนื้อหาตามหลักสูตร โดยมีการคำนึงถึงช่วงอายุ ระดับความสามารถของผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหา และเน้นการนำเนื้อหาความรู้ไปใช้ได้จริง อย่างไรก็ตาม ในประเด็นของการเชื่อมโยงเนื้อหาให้มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่นๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุดนั้น อาจอธิบายได้ว่า เป็นเพราะความหลากหลายในรายวิชาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การที่ครูจะสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์ไปยังวิชาอื่นได้นั้นต้องอาศัยประสบการณ์ และความรอบรู้ในสาขาวิชาเหล่านั้น ซึ่งในส่วนนี้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของครูสามารถช่วยได้หากได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติกรอกรงค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ตรวจสอบงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและชี้แจงข้อผิดพลาดของนักเรียนให้ทราบหลังเสร็จสิ้นการตรวจทุกครั้ง ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ ประเมินผลการเรียนของนักเรียนจากการปฏิบัติจริง ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ประเมินได้ครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่าการที่ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการการวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญในเรื่องการวัดและประเมินผล ทั้งนี้เพราะการวัดและประเมินผลนอกจากจะช่วยทำให้ครูได้ทราบผลการสอนของตนและสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน

ให้ดีขึ้นแล้ว ยังทำให้นักเรียนทราบถึงผลการเรียนของตน และทราบว่าตนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนมากน้อยเพียงใด อันจะนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงตนเอง นอกจากนี้ การวัดและประเมินผลยังทำให้ทราบถึงสภาพที่แท้จริงของหลักสูตร โครงการสอน บันทึกการสอนว่าประสบปัญหาอย่างไรเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขได้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535:166) ผลจากการที่ครูได้ตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวนี้ ได้ส่งผลทำให้ครูได้ตรวจงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและได้ชี้แจงข้อผิดพลาดของนักเรียนให้ทราบหลังเสร็จสิ้นการตรวจทุกครั้ง นอกจากนี้ ครูยังได้ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และประเมินผลการเรียนของนักเรียนจากการปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการประเมินผลการเรียนที่ใช้รูปแบบของการปฏิบัติจริง ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ว่านักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตาม ในของส่วนการประเมินได้ครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้ทั้งหมดซึ่งมีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดนั้น อาจเป็นเพราะว่า ครูอาจจะยังขาดความรู้และทักษะในเรื่องของการประเมินในด้านดังกล่าวนี้ ยิ่งไปกว่านั้น การที่จะสามารถประเมินได้ครอบคลุมเนื้อหาการเรียนรู้ทั้งหมดต้องใช้ทั้งความสามารถและเวลาจึงสามารถทำให้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามองค์ประกอบด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ แนะนำหนังสือหรือแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างเหมาะสม ใช้สื่อการสอนที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และ ใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา ส่วนตัวบ่งชี้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสื่อการสอน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่า การที่ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการใช้สื่อการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า ในภาวะการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของการปฏิรูประบบการเรียนการสอนแนวใหม่โดยเน้นและให้ความสำคัญต่อสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสามารถและทักษะในการใช้สื่อการสอน เพราะสื่อการสอนเปรียบได้กับมือที่สามของครูสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องช่วยเสริมให้การสอนมีความน่าสนใจ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และสามารถจดจำได้นาน (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2546:187) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูสามารถที่จะ

แนะนำหนังสือหรือแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ครูสามารถใช้สื่อการสอนที่สามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และที่สำคัญยิ่ง ครูสามารถใช้สื่อการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา อย่างไรก็ตาม การที่ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสื่อการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีระดับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจอธิบายได้ในสองลักษณะ ลักษณะแรก ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอาจจะยังขาดความรู้และความชำนาญในการใช้สื่อสมัยใหม่เหล่านี้เช่น คอมพิวเตอร์ วีดีโอ หรือสื่อมัลติมีเดียต่างๆ ลักษณะที่สอง โรงเรียนบางโรงเรียนยังไม่สามารถที่จะจัดสื่อทันสมัยดังกล่าวนี้มาใช้เพื่อการเรียนการสอนเพราะไม่มีงบประมาณที่สามารถจัดสรรเพื่อการดังกล่าวนี้ได้ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนจำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้านความรู้และทักษะในการใช้สื่อการสอนสมัยใหม่ และต้องจัดหาสื่อดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างพอเพียงเพื่อประโยชน์ต่อตัวครูและตัวผู้เรียน

3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน 6 ด้าน และตัวแปรเพศ ประสบการณ์การสอน ประเภทของโรงเรียน กับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนกับองค์ประกอบของประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ประสิทธิภาพการสอนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ .842 โดยตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนทั้งหมดสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ร้อยละ 70.9 ($R^2 = .709$) มีค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted R^2) = .705 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (S.E._{est}) เท่ากับ .29564 สมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเมื่อใช้ปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนได้ชี้ให้เห็นว่า

คุณลักษณะของความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยจากมากไปหาน้อย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน คุณลักษณะของความเป็นครู ส่วน ปัจจัยด้านเพศ ประสบการณ์สอน ประเภทของโรงเรียน เจตคติต่อวิชาชีพครู และเจตคติต่อวิชาที่สอน ไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนได้

ข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะของความเป็นครู มีความสัมพันธ์หรือสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า ตัวแปรดังกล่าวนี้มีนัยเชิงพฤติกรรมที่สามารถชี้วัดได้ จึงมีความเกี่ยวข้องหรือมีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู โดยจะเห็นได้ว่า ยังครูได้แสดงพฤติกรรมในลักษณะดังกล่าวนี้มากเท่าไร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนด้านการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน การทำกิจกรรม และการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ความสามารถทางวิชาการของครู ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางวิชาการของครูในด้านความรู้เฉพาะและความรู้ทั่วไปที่สัมพันธ์กับเนื้อหาที่สอน วิทยาการการสอน และการพัฒนาตนเองให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพลังกระตุ้นที่ทำให้ครูมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมและการเอื้ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการสอน การให้รางวัลและการชมเชย การดูงานนอกสถานที่ สวัสดิการ การได้รับเกียรติและเป็นที่ยอมรับ ความก้าวหน้าในอาชีพ และความปลอดภัย และคุณลักษณะของความเป็นครู ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ที่สอดรับกับเนื้อหาที่ ความวิริยะอุตสาหะ จริยธรรม และการอุทิศตนในการเป็นครู ก็จะต้องส่งผลทำให้ประสิทธิภาพการสอนของครูในเรื่องที่เกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชา การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน

และการวัดผลและประเมินผลมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะว่า การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีหรือได้ร่วมทำงานกับนักเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนถือเป็นการช่วยหนุนเสริมหรือก่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดี ส่งผลทำให้ครูมีความรักและความเข้าใจในตัวของผู้ศิษย์มากขึ้น ทั้งนี้ในบริบทของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นักเรียนจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการเรียนที่แตกต่างกัน การที่ครูได้เข้าใจและได้สัมผัสในเรื่องเหล่านี้ กล่าวคือ มิติของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ ย่อมทำให้ครูมีความตระหนักในความรับผิดชอบต่อนักเรียนในฐานะที่เป็นครูที่จะต้องทุ่มเทให้กับการสอน ซึ่งได้ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ข้อค้นพบดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม บุตรดี (2548) ที่พบว่า ความสามารถทางวิชาการมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ งานวิจัยของ พิกุล ดิษฐ์อำไพ (2548) ที่ได้พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สำคัญที่สุดและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษามากที่สุด 4 อันดับแรก คือ สภาพเศรษฐกิจของครู ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สุขภาพจิตของครู และปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน งานวิจัยของ ลัดดา จันทร์แสง (2537) ซึ่งพบว่า ส่วนหนึ่งของตัวประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ ตามการประเมิน โดยตนเอง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และตามการประเมินของนักเรียน ได้แก่ บุคลิกภาพของครูคณิตศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน งานวิจัยของพรณวิภา เสาเวียง (2549) ซึ่งพบว่า ส่วนหนึ่งของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนและบุคลิกลักษณะของครู งานวิจัยของสำเนียง ประนัดศรี (2549) ซึ่งพบว่าส่วนหนึ่งของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน บุคลิกภาพของครู และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู งานวิจัยของจิรนนท์ พันธุ์ฉลาด (2551) ซึ่งพบว่า แรงจูงใจในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยส่วนใหญ่ที่นำมาอ้างอิงในที่นี้ได้ทำกับครูคณิตศาสตร์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนของรัฐ ซึ่งหากมองในบริบทย่อยย่อมแตกต่างจากบริบทของงานวิจัยนี้ แต่หากพิจารณาในบริบทใหญ่หรือระดับ

หน่วยงาน ซึ่งต่างก็เป็นสถาบันการศึกษาด้วยกัน ในกรณี ถือว่าอยู่ในบริบทเดียวกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะ เป็นครูสอนอะไรก็แล้วแต่ ความเป็นครูย่อมเป็นสิ่งที่สามารถสรุปอ้างอิงกันได้

ส่วนข้อค้นพบของการวิจัยที่ว่า เพศ ประสบการณ์สอน ประเภทของโรงเรียน เจตคติต่อวิชาชีพครู และเจตคติต่อวิชาที่สอน ไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพ การสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ได้ชี้ให้เห็นว่า ไม่ว่าจะ เป็นครูผู้ชายหรือครูผู้หญิง ไม่ว่าจะ มีประสบการณ์การสอนที่แตกต่างกัน และ ไม่ว่าจะ สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ก็ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทั้งนี้ อาจอธิบายได้ว่า ประสิทธิภาพการสอนเป็นเรื่องของความสามารถ ในการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความรู้ ความสามารถและความชำนาญของครูเป็นหลัก ดังนั้น ความเป็นครูผู้ชายหรือครูผู้หญิงจึงไม่อาจที่ ใช้เป็นตัวชี้วัดความมีประสิทธิภาพการสอนได้ เช่นเดียวกันกับประเภทของโรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็น โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณการศึกษา 100% หรือ 60% ก็ไม่อาจที่จะส่งต่อประสิทธิภาพการสอน แต่อย่างใด ส่วนการที่ประสบการณ์สอนของครู ไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู ดูเหมือนจะเป็นข้อค้นพบที่ขัดแย้งกับหลักแห่งความเป็นเหตุและผล ทั้งนี้ ครูที่มีประสบการณ์สอน มากน่าจะมีความสามารถในการสอนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์สอนน้อย อย่างไรก็ตาม ในกรณีข้อ ค้นพบที่ได้จากงานวิจัยนี้ อาจอธิบายได้ว่า ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้อาจขาดขวัญและกำลังใจและอาจขาดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้ ผู้ที่มีประสบการณ์สอนมากน้อยต่างกันต่างอยู่ในสภาพเดียวกัน คืออยู่ในสภาพที่ขาดการทุ่มเท ให้อาชีพการสอนอย่างแท้จริงและมีความรู้ที่อยู่ในระดับเดิม ส่งผลทำให้ไม่เกิดความแตกต่างใน ประสิทธิภาพระหว่างครูที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน

ส่วน ข้อค้นพบที่ว่า เจตคติต่อวิชาชีพครูและเจตคติต่อวิชาที่สอน ไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนได้นั้น ถือได้ว่า เป็นข้อค้นพบที่ ขัดแย้งกับข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยที่มีอยู่ โดยเฉพาะตัวแปรเจตคติต่อวิชาชีพครู เช่น งานวิจัยของ และตัวแปรเจตคติต่อวิชาชีพครูและเจตคติต่อวิชาที่สอนซึ่งในงานวิจัยส่วนใหญ่จะมีความสัมพันธ์ กับประสิทธิภาพการสอน ดังเช่น งานวิจัยของสำเนียง ประนัคศรี (2549) ซึ่งได้พบว่า เจตคติต่อ

วิชาชีพครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู งานวิจัยของเกษม นูตรดี (2548) ที่พบว่า เจตคติต่อวิชาที่สอนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนคณิตศาสตร์ งานวิจัยของลัดดา จันทร์แสง (2537) ซึ่งพบว่า หนึ่งในตัวประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ตามการประเมิน โดยตนเองและตามการประเมินของนักเรียน ได้แก่ เจตคติต่อวิชาที่สอน ดังกล่าวนี้อาจอธิบายได้ว่า เนื่องจากเจตคติเป็นสิ่งนามธรรม เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ หรือความศรัทธาต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ดังจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะ เป็นเจตคติต่อวิชาชีพครู ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อวิชาชีพครู ซึ่งแฝงอยู่ในแต่ละบุคคลและพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพครู หรือเจตคติต่อวิชาที่สอน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อวิชาที่สอน ซึ่งแฝงอยู่ในแต่ละบุคคล และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการสอนในรายวิชานั้นๆ ล้วนเป็นสิ่งที่ มีอยู่ภายในตัวของครู ซึ่งในบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สิ่งดังกล่าวนี้อาจจะยังไม่ได้รับกระตุ้นหรือสร้างความสำนึกในความเป็นครูที่เพียงพอ จึงทำให้ครูบางคนอาจมีความคิดว่าการสอนในโรงเรียนเหล่านี้เป็นเพียงบันไดขั้นแรกที่จะใช้เป็นฐานในการฝึกประสบการณ์สอน เมื่อมีโอกาสที่จะได้งานที่มีความมั่นคงกว่า พวกเขา ก็จะจากไป เกิดเป็นวัฏจักรแห่งการเปลี่ยนถ่ายบุคลากรทางการสอน ซึ่งได้สร้างปัญหาให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ที่ยังมีครูอีกบางส่วนที่สอนไม่ตรงกับวุฒิการศึกษาที่สำเร็จ ทำให้ครูเหล่านี้ไม่มีความซาบซึ้งในวิชาที่สอน ในที่สุดก็ได้ส่งผลลบต่อประสิทธิภาพการสอนของพวกเขา ดังนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องริเริ่มกิจกรรมที่สามารถกระตุ้นให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อทั้งวิชาชีพและวิชาที่สอน ดังกล่าวนี้อาจถือเป็นบทบาทสำคัญของโรงเรียน หากโรงเรียนต้องการที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี สามารถบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการปฏิรูปการศึกษา คือ ตัวครูนั่นเอง

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยนี้สามารถแบ่งออกเป็นข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อนำการทำวิจัยต่อไปนี้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่ได้ สามารถกำหนดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้หรือปฏิบัติได้ดังนี้

1) จากผลการวิจัยด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสอน มีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้อันเกี่ยวเนื่องกับตัวชี้วัดที่มีระดับค่าเฉลี่ยที่ควรปรับปรุง คือควรกำกับดูแลให้ครูได้ทำหน้าที่ในการดูแลนักเรียนทั้งในและนอกชั้นเรียน ควรกำหนดแนวปฏิบัติสำหรับครูที่ไม่สามารถเข้าสอนตามกำหนดเวลา โดยกำหนดให้ครูแจ้งงดการสอนล่วงหน้าโดยวาจาเป็นเบื้องต้นและโดยลายลักษณ์อักษร ควรสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสไปเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ควรกำหนดให้ภาระหน้าที่สำหรับครูทุกคนที่จะต้องแนะนำหนังสืออ้างอิงประกอบการค้นคว้าของนักเรียน ควรปรับเปลี่ยนทัศนคติของครูด้านเจตคติต่อวิชาสอนเพื่อให้ครูมีความรู้สึกชอบและรักในวิชาที่สอนและตระหนักว่าวิชาที่ตนเองสอนสามารถที่จะปรับใช้ให้เข้ากับสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้ และควรจัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่เพียงพอ กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน จัดนิทรรศการผลงานของครู กำหนดมาตรการเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับครูทุกคน และจัดให้มีสวัสดิการที่จำเป็นอย่างเพียงพอสำหรับครูทุกคน ทั้งนี้เพื่อการเพิ่มขวัญและกำลังใจให้กับครู

2) จากผลการวิจัยระดับการปฏิบัติตามองค์ประกอบของประสิทธิภาพการสอน มีข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้อันเกี่ยวเนื่องกับตัวชี้วัดที่มีระดับค่าเฉลี่ยที่ควรปรับปรุง คือ ควรให้การอบรมครูเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายและจุดประสงค์ของรายวิชาที่สามารถที่สามารถวัดและประเมินผลได้ ควรกำหนดนโยบายให้ครูทุกคนทำการสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนช้าหรือในกรณีที่ไม่สามารถสอนได้ครบเนื้อหาตามหลักสูตร ควรส่งเสริมให้ครูได้ใช้วิธีการสอบแบบบูรณาการเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาเข้ากับวิชาอื่นๆ ควรให้การอบรมในเรื่องการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมเกี่ยวกับเนื้อหาการเรียนรู้ และควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสื่อการสอน

3) จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของ

ความเป็นครู ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอน โดยปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีอำนาจในการพยากรณ์สูงสุด ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวนี้อย่างยิ่ง โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวนี้มากเท่าไร ก็จะยิ่งเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

จากข้อเสนอแนะข้างต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมหรือพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสามารถนำไปใช้ในการกำหนดแนวทางหรือนโยบายเพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ อันจะส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไป

จากผลการวิจัยที่ได้ สามารถกำหนดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยต่อไปได้ดังนี้

1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยเพิ่มตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุอื่นๆ เช่น บรรยากาศในห้องเรียน สุขภาพจิตของครู เป็นต้น ซึ่งจะทำได้ข้อค้นพบที่มีความครอบคลุมมากขึ้น สามารถค้นหาตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงและโดยอ้อมที่มีต่อผลต่อประสิทธิภาพการสอนได้ โดยใช้เทคนิค Structural Equation Modeling (SEM) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2) วิเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบแกนหลัก (Principal Component Analysis) ผนวกกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยนี้ สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวัดประสิทธิภาพการสอนของครูได้

3) ศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ โดยใช้กรอบและตัวแปรเดียวกัน แต่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่สอนอยู่ในภูมิภาคเดียวกัน กล่าวคือ ครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดใดตอนบน ทั้งนี้เพื่อเปรียบเทียบผลของการวิจัยทั้งสองนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลการวิจัยนี้ (Validation of Results) และควรศึกษาตัวแปรพยากรณ์อื่นๆ เช่น รายได้ของครู สถานภาพของครู อันแสดงถึงความมั่นคงในงาน เช่น ลูกจ้างรายเดือนหรือรายชั่วโมง และวุฒิการศึกษาหรือสาขาวิชาที่เรียน

Prince of Songkla University
Pattani Campus